

На основу члана 68 став 4 Закона о архивској дјелатности ("Службени гласник Републике Српске", број 119/08) и члана 82 став 2 Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08 и 11/09), министар просвјете и културе доноси

**ПРАВИЛНИК
О ПРОСТОРНИМ, КАДРОВСКИМ И ФИНАНСИЈСКИМ УСЛОВИМА
ЗА ОСНИВАЊЕ И ПОЧЕТАК РАДА АРХИВА¹**

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови у погледу простора, кадра и финансијских средстава за оснивање и почетак рада архива.

Члан 2.

Архиви се могу основати и почети са радом, односно обављати архивску дјелатност ако су, поред општих услова утврђених Законом о систему јавних служби ("Службени гласник Републике Српске", број 68/07), обезбијеђени и слjedeћи посебни услови:

- а) одговарајуће просторије за рад и просторије за смјештај архивске грађе и њено коришћење,
- б) минималан број стално запослених стручних архивских радника и
- в) финансијска средства за оснивање и почетак рада, као и трајан извор средстава за одржавање просторија, опреме и архивске грађе.

Члан 3.

(1) Архив мора да обезбиједи одговарајуће просторије за рад и за смјештај архивске грађе.

(2) Под одговарајућим просторијама подразумевају се просторије:

- а) смјештене у објектима чврсте конструкције у стамбеном или пословном подручју,
- б) изграђене од незапаљивих или тешко запаљивих материјала,
- в) удаљене од производних и енергетских постројења код којих постоји повећана опасност од експлозија, пожара или испуштања повећане концентрације штетних материја,
- г) које имају обезбијеђен одговарајући ватрогасни прилаз,
- д) у којима нема водоводних, канализационих, плинских и електро инсталација и уређаја централног гријања без одговарајуће заштите, укључујући и заштиту од надирања подземних и надземних вода,
- ђ) које су заштићене од неовлашћеног приступа.

Члан 4.

(1) Архив мора да обезбиједи просторије за смјештај преузете архивске грађе (у даљњем тексту: архивски депо) најмање за наредних пет година.

(2) Величина архивског депоа мора да одговара количини грађе коју ће архив чувати, с тим да се на 100 м² простора може условно смјестити 600 м¹ архивске грађе.

(3) Архивски депои морају да буду:

---

¹ "Службени гласник Републике Српске", број 43/10

- а) суви и зрачни, заштићени од непосредног дјеловања сунчеве свјетлости,
- б) одвојени од осталих просторија у објекту,
- в) заштићени од неовлашћеног приступа,
- г) снабђевени опремом за одлагање архивске грађе, која је примјерена врсти и облику грађе,
- д) опремљени системом за аутоматску дојаву пожара и противпровалним системом,
- ђ) снабђевени опремом за почетно гашење пожара.

Члан 5.

Архив мора да обезбиједи одговарајуће радне и помоћне просторије намијењене:

- а) за рад стручног, административног и помоћног кадра,
- б) за прихват и техничку обраду грађе приликом преузимања,
- в) за чишћење и испрашивање грађе,
- г) за физичко сређивање грађе,
- д) за рад писарнице, односно пријем странака,
- ђ) за читаоницу,
- е) за санитарни чвор и
- ж) за спремиште потрошног материјала.

Члан 6.

(1) Радне и помоћне просторије из члана 5. овог правилника морају испуњавати услове предвиђене општим мјерама и нормативима заштите на раду за грађевинске објекте намијењене за радне и помоћне просторије.

(2) Мјере и нормативи из претходног става нарочито се односе на:

- а) обезбјеђење димензија и уређење простора и просторија, као и њихових дијелова,
- б) одржавање прописане температуре, чистоће ваздуха и освјетљења,
- в) обезбјеђење од пожара и других опасности, тј. других елемената који могу утицати на безбједност лица на раду, као и одржавање чистоће и уређаја у циљу заштите животне средине.

Члан 7.

(1) Просторије за рад стручног, административног и помоћног кадра треба да буду заштићене од неовлашћеног приступа, у радно вријеме и ван радног времена, опремљене радним столовима, ормарима и другом опремом која одговара намјени поједине просторије.

(2) У просторији у коју се у оквиру радног процеса уноси архивска грађа обезбјеђује се ормар који се може закључати.

(3) У радним просторијама обезбјеђује се потребна рачунарска опрема и комуникациона мрежа.

Члан 8.

(1) Архив обавезно обезбјеђује просторију за пријем, регистровање и информисање корисника и читаоницу.

(2) На улазу у објекат или дио објекта који је отворен за кориснике и посјетиоце, уколико није обезбијеђено дежурство ради надзора уласка корисника или посјетилаца, уграђује се опрема за надзор.

Члан 9.

(1) Приступ читаоници пројектује се тако да јој се приступа без проласка кроз радне или спремишне просторије.

(2) Читаоница се опрема радним столовима и столицама, полицама са информативним средствима, као и приручном литературом и неопходним канцеларијским материјалом, уз обезбјеђење адекватног освјетљења.

(3) У читаоници се обезбјеђују најмање четири мјеста за несметан рад истраживача и других корисника и најмање једно мјесто за дежурног радника, које му омогућава дискретан надзор над читаоницом и њеним корисницима.

(4) Архив који чува грађу за чије су коришћење потребна техничка средства или уређаји у читаоници обезбјеђује најмање једно мјесто с уређајем за преглед ове грађе.

(5) Уз читаоницу се обезбјеђује гардероба и просторија за одмор истраживача и других корисника.

Члан 10.

Архив Републике Српске, Кинотека Републике Српске и архиви јединица локалне самоуправе дужни су да обезбиједи просторију за постављање мањих изложби архивских докумената и пријем група посјетилаца.

Члан 11.

(1) Архиви који обављају рестаурацију и конзервацију грађе дужни су да обезбиједи и опреме лабораторију за рестаурацију и конзервацију, са приручним спремиштем или ормаром за безбједно чување грађе примљене на обраду и са спремиштем репроматеријала.

(2) Архиви који обављају заштитно или сигурносно снимање грађе дужни су да, у зависности од технологије снимања, обезбиједи и на одговарајући начин опреме просторију за снимање, са приручним спремиштем или ормаром за безбједно чување грађе примљене на обраду и спремиштем репроматеријала.

Члан 12.

(1) Архив је дужан да обезбиједи микроклиматске, хемијско-биолошке и физичке услове за заштиту архивске грађе од штетног дјеловања влаге, свјетлости, зрачења, прашине, микроорганизама, инсеката, глодара и физичких оштећења.

(2) Мјере заштите од пожара и елементарних непогода архив спроводи у складу са посебним прописима.

Члан 13.

(1) Послове преузимања, заштите, сређивања и обраде, валоризације, давања на коришћење архивске грађе и друге стручне послове у архивима могу да обављају лица са одговарајућом стручном спремом и стручним звањем из архивске дјелатности, односно одговарајућим стручним звањем у конзерваторској и рестаураторској струци, репрографији, микрографији и заштити аудиовизуелне и филмске грађе.

(2) Одређене једноставније послове могу, изузетно и на одређено вријеме, обављати и лица која нису стручно оспособљена, ако их обављају под непосредним надзором и по упутствима стручних архивских радника.

Члан 14.

(1) Квалификациона структура стручних архивских радника утврђује се у сљедећем односу:

а) висока стручна спрема (ВСС) најмање 60%,

б) виша стручна спрема (ВС) до 20%,

в) средња стручна спрема (ССС) до 20%.

(2) Корективни коефицијент за однос из претходног става може да износи $\pm 10\%$.

Члан 15.

Архиви имају најмање по једног радника високе стручне спреме на пословима:

а) сређивања и обраде архивске грађе у архиву,

б) заштите архивске грађе у архиву,

в) заштите електронске или аудиовизуелне грађе, уколико архив такву грађу посједује,

г) евидентирања и заштите архивске грађе ван архива,

д) управљања информатичком инфраструктуром и пружања информатичке подршке у процесу рада.

Члан 16.

(1) Архиви који самостално или у сарадњи са даваоцем услуга обављају заштитно снимање грађе имају најмање једног стручног радника за обављање ових послова.

(2) Архиви који самостално или у сарадњи са даваоцем услуга обављају послове конзервације и рестаурације грађе имају најмање једног радника високе стручне спреме за обављање ових послова.

(3) Архиви који у оквиру властитог информационог система пружају информационе услуге и/или одржавају садржаје имају најмање једног стручног радника информатичке струке оспособљеног за ове послове.

(4) Архиви који имају стручну библиотеку имају најмање једног библиотекара или вишег књижничара на сваких 10.000 библиотечких јединица.

Члан 17.

(1) Укупан број радника на стручним архивским пословима утврђује се према следећим критеријумима:

а) количина архивске грађе коју архив чува,

б) број евидентираних стваралаца архивске грађе и

в) број становника подручја за које је архив основан.

(2) Према критеријуму "количина архивске грађе коју архив чува", број стручних радника на пословима:

а) сређивања и обраде архивске грађе у архиву - један радник на сваких 1.000 м¹ грађе, односно одговарајуће количине грађе у електронском или другим облицима,

б) заштите архивске грађе у архиву – један радник на сваких 2.000 м¹ грађе, односно одговарајуће количине грађе у електронском или другим облицима и

в) информационо-документационим одређује се односом један радник на 3.000 м¹ депоноване архивске грађе.

(3) Према критеријуму "број евидентираних стваралаца архивске грађе" број стручних радника на пословима заштите архивске грађе ван архива одређује се односом један радник на 2.500 евидентираних стваралаца.

(4) Према истом критеријуму, ангажује се још по један радник на сваких 200 стваралаца I категорије.

(5) Према критеријуму "број становника" број стручних радника на пословима опслуживања корисника архивске грађе одређује се односом један радник на сваких 300.000 становника.

Члан 18.

Укупан број запослених утврђује се тако што се, поред броја стручних радника утврђених према критеријумима из чл. 14-16 овог правилника, ангажује до 30% административног, техничког и помоћног особља.

Члан 19.

Средства за оснивање и рад архива обезбјеђује оснивач.

Члан 20.

(1) Захтјев за утврђивање услова за оснивање и почетак рада архива подноси оснивач.

(2) Захтјев се подноси Министарству просвјете и културе.

(3) Уз захтјев из претходног става овог члана оснивач подноси студију оправданости и изводљивости оснивања архива, која најмање садржи:

а) процјену извора, врсте и количине архивске грађе која ће се преузети, као и динамику њеног преузимања,

б) процјену потребних радних, спремишних и корисничких просторија и опреме,

в) број и квалификациону структуру потребних стручних и других радника и

г) процјену износа финансијских средстава потребних за оснивање и почетак рада, као и износа средстава за наставак рада.

(4) Уз захтјев из става 1 овог члана оснивач подноси и доказе о испуњавању посебних услова предвиђених овим правилником.

Члан 21.

(1) Постојање услова за оснивање и почетак рада архива рјешењем утврђује министар просвјете и културе.

(2) Рјешење министра је коначно.

Члан 22.

Ако се у току рада архива установи да није испуњен неки од услова прописаних овим правилником, министар просвјете и културе налаже оснивачу рок у којем се исти морају испунити.

Члан 23.

(1) Прије промјене надлежности или дјелатности, архив израђује студију о утицају који та промјена има на услове и средства за рад архива.

(2) Студија из става 1 овог члана најмање садржи:

а) основ и разлог за промјену надлежности или дјелатности,

б) начин и рокове преузимања послова и разграничења надлежности с другим архивима или установама,

в) врсту и количину средстава и опреме, те врсту и број стручних и осталих радника потребних за обављање појединих послова и

г) извор и процјену укупних средстава потребних за промјену надлежности или дјелатности.

Члан 24.

У случају укидања архива оснивач је дужан да предузме мјере заштите архивске грађе и о томе писмено обавијести Министарство просвјете и културе и Архив Републике Српске.

Члан 25.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да се примјењује Правилник о условима за оснивање и почетак рада архива ("Службени гласник Републике Српске", број 31/00).

Члан 26.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".